

Projekt

z dnia 11 grudnia 2019 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY WARLUBIE**

z dnia 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506, 1309, 1571, 1696 i 1815) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277) i art.10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019, poz. 852, 1655 i 1818) uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok w brzmieniu załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Przyjmuje się preliminarz wydatków związanych z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok w brzmieniu załącznika nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 roku.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020

I. Wprowadzenie

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożycia tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, oddziaływania na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielania pomocy ich rodzinom. Alkohol jest legalnym towarem rynkowym i powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne zwłaszcza spożywany w nadmiernych ilościach. Alkohol jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który przez regulacje prawne wpływa na minimalizowanie powstawania szkód.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii również wymienia katalog zadań, za realizację których odpowiedzialna staje się gmina. Skupiają się one wokół szeroko rozumianej pomocy osobom uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem oraz ich rodzinom a także profilaktyce adresowanej do różnych grup wiekowych, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

Realizacja tych zadań może odbywać się na podstawie dwu odrębnych programów uchwalanych corocznie lub jednego wspólnego zawierającego zadania z obydwu ustaw. W roku 2020 odbywać się to będzie na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Warlubie na lata 2019 - 2023. W programie uwzględnia się cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia oraz rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Umieszczenie zadań wynikających z odrębnych ustaw w jednym programie wynika przede wszystkim z faktu, że do większości z nich można zaproponować zbieżne działania profilaktyczne, nierzadko tożsame oraz to, że zadania do realizacji wynikające z tych ustaw mogą być finansowane z tych samych środków.

Ustawodawca wskazał gminom główne źródło pozyskania środków finansowych na realizację wskazanych zadań własnych. Jest to dochód gminy pochodzący z opłat za korzystanie z zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych i nie może być przeznaczony na inne cele. Oznacza to, że środki pochodzące z tych opłat, są ściśle powiązane z realizacją gminnego programu i nie mogą być przeznaczone na inne, nie związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii zadania. Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w poniższym Programie są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych. Doświadczenia zdobyte podczas dotychczasowej realizacji pozwalają na dokładniejsze poznanie środowiska lokalnego i jego potrzeb. Sposoby realizacji zadań zawartych w programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

II. Podstawy prawne

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorzządy gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506, z późn.zm.) a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277).

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu,
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną,
- 3) ograniczenie dostępności alkoholu,
- 4) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu,
- 5) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie.

Program zawiera również zadania własne w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r. poz. 852, z późn.zm.). Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności poprzez:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
- 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych,
- 4) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii,
- 5) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Ponadto przy realizacji zadań zawartych w Programie zastosowanie mają akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2019 r. poz.730, z późn.zm.),
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019 r. poz.1111, z późn.zm.),
- 3) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1878 z późn.zm.),
- 4) Narodowy Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. z 2016 r. poz.1492),
- 5) Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019 – 2023 (uchwała Rady Gminy Warlubie Nr XIII/124/2019 z dnia 28.11.2019 r.).

III. Diagnoza problemów w zakresie uzależnień w Gminie Warlubie

Dla potrzeb opracowania Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Warlubie na przełomie października i listopada 2019 r. przeprowadzono Diagnozę Zagrożeń Społecznych. Diagnoza i analiza problemów społecznych jest podstawą opracowania celów głównych i szczegółowych Programu na 2020 r.

Badania w grupie dorosłych mieszkańców Gminy miały charakter ulicznej ankiety w formie papierowej i obejmowały osoby, które ukończyły osiemnasty rok życia. W badaniu wzięło udział 100 osób, w tym 53 mężczyzn oraz 47 kobiet. Średnia wieku respondentów wyniosła 36,5 lat. Celem

badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- 1) postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- 2) zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- 3) zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- 4) zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów,
- 5) zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu,
- 6) zagadnienia związane z przemocą w rodzinie w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych,
- 7) zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w Gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających - konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych. Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy Warlubie. Grupa badana stanowiła 11 kobiet i 9 mężczyzn. 17 respondentów, to pracownicy punktów, natomiast 3 osoby, to właściciele. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 34,3 lat.

Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- 1) sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- 2) sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- 3) spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- 4) nieprzyjemne sytuacje zainicjowane przez osoby spożywające alkohol.

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, czy na wszystkie pytania została udzielona odpowiedź. Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków, dopalaczy.

W badaniu wzięło udział łącznie 290 uczniów ze wszystkich szkół Gminy, w tym 229 uczniów z klas 4-6 a 61 uczniów z klas 7-8.

Interpretacja danych pozwoliła na sformułowanie wniosków oraz rekomendacji względem przyszłych działań profilaktycznych prowadzonych na terenie Gminy.

Dorośli mieszkańcy gminy

- 1) Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu wydaje się, że mieszkańcy Gminy Warlubie odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim poziomie ryzyka. Jednak największa liczba badanych przyznała, że pije alkohol kilka razy w tygodniu, najczęściej jest to piwo.
- 2) Wydaje się konieczne przede wszystkim przeprowadzenie wśród mieszkańców Gminy Warlubie kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki spożywania alkoholu na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne związane z jego nadmiernym spożywaniem. Kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców, sięgających po alkohol. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.
- 3) Badani respondenci w większości deklarują, że w swoim środowisku znają co najmniej jedną osobę przyjmującą substancje odurzające, takie jak narkotyki i dopalacze.
- 4) Według ankietowanych zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Warlubie nie jest rzadkie. Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, należałoby, na przykład, przeprowadzić na terenie Gminy kampanię informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz na temat lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

Rozkład deklaracji dotyczących sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol większość badanych deklaruje, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek. Jednak w przypadku zestawienia tych wyników z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu Gminy Warlubie, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Sporo starszych uczniów oceniło, że raczej bardzo łatwo jest kupić zarówno alkohol jak i papierosy osobom poniżej osiemnastego roku życia. Kampania informacyjna może zatem obejmować szkolenie dla sprzedawców, dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach.

Dzieci i młodzież szkolna

- 1) Biorąc pod uwagę wyniki ankiet należy zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę w zakresie sięgania po alkohol w grupie uczniów klas starszych. W przypadku używania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniu m.in. od leków uspokajających lub nasennych bez recepty.
- 2) Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio

dobre ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

- 3) W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się szeroka edukacja z zakresu cyberprzemocy oraz bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.
- 4) Dodatkowo, należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, ale należy pomóc im w wyborze odpowiednich stron i portali. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i urządzenia z dostępem do Internetu. Nauczyciele mogą również wskazywać uczniom na lekcjach adresy ciekawych stron, są w jakiś sposób związane z przedmiotem lekcji.
- 5) Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach problem przemocy rówieśniczej jest odczuwalny. Dyrektorzy placówek oświatowych powinni zwrócić szczególną uwagę na ten problem. Preferowane byłoby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Co więcej, otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów.
- 6) Na uwagę zasługuje także fakt, że uczniowie rzadziej wskazywali kwestię zaufania nauczycieli. Godne polecenia byłoby zorganizowanie spotkań dla wychowawców ze specjalistami z zakresu profilaktyki, podczas których nauczyciele mogliby zdobyć wiedzę na temat sposobów wzmocnienia relacji zaufania i budowania zasobów chroniących. Pożądane byłoby zaaranżowanie odpowiednio poprowadzonych godzin wychowawczych z młodzieżą, na których nauczyciel będzie miał okazję pokazać się uczniom nie tylko jako osoba odpowiedzialna za sprawy organizacyjne i prowadzenie danego przedmiotu, ale także jako godny zaufania dorosły, który jest otwarty na trudne kwestie osobiste trapiące dzieci i młodzież.

IV. Cele i zadania Programu

Poziom wiedzy oraz osobiste postawy wśród dzieci i młodzieży szkolnej, a także mieszkańców Gminy Warlubie mogą wskazywać na spore różnice w postrzeganiu szkodliwości spożywania alkoholu i jego obecności w przestrzeni publicznej. W związku z tym konieczne jest prowadzenie dalszej działalności informacyjnej i edukacyjnej z zakresu profilaktyki uzależnień zarówno dla dzieci i młodzieży szkolnej, jak i osób dorosłych. Niezbędnym jest również określenie celu głównego oraz wywodzących się z niego celów szczegółowych, co w konsekwencji pozwoli na podjęcie określonych działań skierowanych do konkretnej grupy osób.

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu oraz podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Realizacja celu głównego będzie realizowana poprzez wskazane poniżej cele szczegółowe.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych a także członków ich rodzin:

- 1) prowadzenie oraz finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- 2) prowadzenie systematycznej i kompleksowej działalności w celu kierowania na leczenie odwykowe i motywowanie do podjęcia dobrowolnego leczenia,
- 3) współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i poradnią odwykową w zakresie terapii i rehabilitacji osób uzależnionych, współuzależnionych oraz młodzieży i dzieci z rodzin alkoholowych,
- 4) finansowanie kosztów związanych z powołaniem biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia,
- 5) ponoszenie kosztów sądowych związanych ze skierowanymi wnioskami na leczenie odwykowe,
- 6) współpraca z podmiotami tworzącymi system pomocy dla osób będących w stanie nietrzeźwym, współfinansowanie świadczonej opieki medycznej, prawnej i profilaktycznej.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 1) stała współpraca przedstawicieli policji, ośrodka pomocy społecznej, placówek oświatowych i służby zdrowia w zakresie działań związanych z przemocą w rodzinie, głównie w ramach procedury „Niebieska Karta” i pracy Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 2) finansowanie kosztów prowadzenia świetlic środowiskowych oraz wynagrodzenia opiekunów w tych świetlicach, zakupu niezbędnego sprzętu, wyposażania w materiały edukacyjne, pomocowe, środki czystości, jak również finansowanie wyjazdów edukacyjno-rekreacyjnych oraz zajęć i programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży,
- 3) finansowanie Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”,
- 4) finansowanie różnych form pomocy dla dzieci oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie, poprzez organizację wolnego czasu i wypoczynku, wycieczek krajoznawczych z elementami programu profilaktycznego.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci, młodzieży i rodzin, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć

sportowych, a także na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

- 1) udział w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, szczególnie tych rekomendowanych przez PARPA,
- 2) promowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia, głównie poprzez uczestnictwo w zajęciach sportowych i edukacyjno-profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka i ze świetlic środowiskowych,
- 3) prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych,
- 4) wspieranie działań zmierzających do ograniczenia dostępności różnych substancji psychoaktywnych (między innymi „dopalaczy” oraz innych środków odurzających),
- 5) zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów uzależnienia,
- 6) tworzenie sieci punktów informacyjnych z danymi w zakresie dostępnej ofercie pomocy,
- 7) organizowanie oraz finansowanie dla dzieci i młodzieży warsztatów, koncertów, spektakli profilaktycznych i programów słowno-muzycznych, promujących zdrowy i bezpieczny styl życia,
- 8) udział lub organizowanie, współorganizowanie szkoleń, konferencji, seminariów i innych form podnoszących poziom kwalifikacji realizatorów działań z zakresu profilaktyki zintegrowanej oraz problematyki uzależnień,
- 9) prowadzenie kampanii informacyjnej i edukacyjnej dla sprzedawców napojów alkoholowych.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień:

- 1) udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej instytucjom, osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy,
- 2) współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w zakresie realizacji:
 - a) programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, rodzin, w tym z grup podwyższonego ryzyka,
 - b) programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin,
 - c) programów szkoleniowych dla osób pracujących z osobami zagrożonymi oraz uzależnionymi od narkotyków,
 - d) wspieranie działalności środowisk abstynenckich, grup samopomocowych, zrzeszających osoby uzależnione i ich rodziny poprzez dofinansowanie działań podtrzymujących proces

terapii osób uzależnionych i współuzależnionych, jak również poprzez bezpłatne udostępnienie lokalu w świetlicy wiejskiej na spotkania grup.

5. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby posiadające wymagane przeszkolenie w zakresie podstawowej wiedzy na temat problematyki alkoholowej i narkotykowej, zgodnie z wymogami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Do głównych zadań Komisji należy:

- 1) inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- 2) motywowanie osoby uzależnionej do podjęcia leczenia,
- 3) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- 4) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w tym podejmowanie procedur interwencyjnych na rzecz dobra małoletnich dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy,
- 5) współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- 6) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych z uchwałą Rady Gminy Warlubie w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Warlubie oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- 7) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych,
- 8) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących zasad promocji i reklamy oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

V. Adresaci Programu

Program adresowany jest głównie do:

- 1) dorosłych mieszkańców Gminy Warlubie,
- 2) dzieci i młodzieży,
- 3) osób uzależnionych oraz pijących szkodliwie i ryzykownie i ich rodzin,
- 4) kadry pedagogicznej szkół,
- 5) sprzedawców napojów alkoholowych,
- 6) stowarzyszeń i organizacji pozarządowych,
- 7) lokalnych instytucji współpracujących w szeroko rozumianych obszarach problemowych ujętych w niniejszym programie.

VI. Zasoby Gminne umożliwiające realizację Programu

Na terenie Gminy Warlubie działa szereg instytucji oraz podmiotów, których współpraca może przyczynić się do zwiększenia efektywności i skuteczności działań zmierzających do przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii oraz pomocy osobom uwikłanym w uzależnienie.

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - w których działają osoby przeszkolone w problematyce profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy,
- 2) Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem uzależnienia oraz członków ich rodzin, w którym przyjmuje psycholog,
- 3) Grupa AA, w ramach, której spotykają się osoby z problemem alkoholowym,
- 4) Świetlice Środowiskowe w Wielkim Komorsku i w Lipinkach, w których spotykają się dzieci z rodzin z problemami uzależnienia oraz dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem, narkomanią i innymi problemami,
- 5) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu,
- 6) Placówki Oświatowe – szkoły, przedszkola – dzięki współpracy z zatrudnionymi w szkołach nauczycielami, pedagogami oraz psychologami GKRPA może podejmować skuteczne działania profilaktyczne wśród dzieci, młodzieży oraz rodziców,
- 7) SP ZOZ Gminna Przychodnia w Warlubiu,
- 8) Komisariat Policji w Nowem.

VII. Zasady finansowania oraz sposób realizacji Programu

1. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1) za wykonywanie zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii członkowie Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie w wysokości 45 zł za jedną godzinę pracy.
- 2) wynagrodzenie członkom Komisji wypłacane jest na podstawie podpisanej listy obecności z posiedzenia Komisji,
- 3) za nieobecność na posiedzeniu Komisji wynagrodzenie nie przysługuje,

2. Realizatorzy Programu:

- 1) realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Warlubie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu,
- 2) koordynatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warlubiu.

3. Finansowanie Programu:

- 1) środki na realizację Programu pochodzą z rocznych opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, wnoszonych przez podmioty gospodarcze,

- 2) dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne środki finansowe pozyskiwane przez Gminę, jak również realizatorów i partnerów Programu.

VIII. Monitoring realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Monitoring realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii obejmuje:

- 1) składanie rocznego sprawozdania finansowego i merytorycznego do 31 marca następnego roku z realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Wójtowi i Radzie Gminy,
- 2) składanie sprawozdania Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) składanie doraźnych informacji w trakcie roku dla potrzeb Wójta i Rady Gminy,
- 4) bieżąca analiza wydatków na realizację Programu w ciągu roku budżetowego.

IX. Przewidywane efekty realizacji Programu

Przewidywane efekty realizacji Programu to m.in.:

- 1) podniesienie świadomości mieszkańców Gminy wobec skutków nadużywania napojów alkoholowych, narkotyków i innych środków odurzających,
- 2) zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych oraz redukcję dostępności i zapotrzebowania na substancje narkotyczne,
- 3) udzielenie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom,
- 4) zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek szczególnie wśród dzieci i młodzieży,
- 5) zwiększenie świadomości mieszkańców na temat różnych form przemocy i faktu, że jest to przestępstwo, na które niema przyzwolenia we współczesnym świecie.

**Preliminarz kosztów związanych z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020**

Dział	Rozdział	§	Wyszczególnienie zadań	Wydatki w zł
851			Ochrona zdrowia	102 000,00
	85153		Przeciwdziałanie narkomanii	2 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	500,00
		4300	Zakup pozostałych usług	1 500,00
	85154		Przeciwdziałanie alkoholizmowi	100 000,00
		2330	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	350,00
		2360	Dotacja celowa z budżetu gminy na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom i organizacjom pozarządowym	10 000,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	50 000,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenia roczne	3 000,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	9 000,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	700,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	10 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 170,00
		4220	Zakup środków żywności	1 500,00
		4260	Zakup energii	1 500,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	280,00
		4300	Zakup usług pozostałych	9 000,00
		4440	Odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	1 300,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 200,00

Uzasadnienie

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii oraz wytyczne zawarte Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 – 2020 nakładają na gminę obowiązek corocznego uchwalania i realizowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program ten jest finansowany ze środków uzyskiwanych z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W Programie na rok 2020 przewidziano kontynuację zadań realizowanych w 2019 roku, jak również podjęcie nowych przedsięwzięć. Uwzględniono przede wszystkim zadania związane z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień. Działania profilaktyczne kierowane są głównie do dzieci i młodzieży m.in. poprzez wspieranie placówek oświatowych i świetlic środowiskowych. Konkretna pomoc w walce z uzależnieniem kierowana będzie nadal do osób dorosłych i ich rodzin poprzez działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ważnym zadaniem Programu jest również udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy lub przemoc w rodzinie pomocy psychologicznej przez specjalistę dyżurującego w Punkcie Konsultacyjnym.

Znaczna część środków finansowych przeznaczona będzie na realizowanie w szkołach podstawowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży. W 2020 planuje się kontynuację programów profilaktycznych, których głównym celem jest rozbudzenie u odbiorców świadomości odpowiedzialności za własne działania, zwiększenie umiejętności radzenia sobie z własną złością, radzenia sobie z przejawami agresji, zwiększenie wiedzy wśród młodzieży o instytucjach świadczących pomoc w sytuacjach przemocowych.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalany jest corocznie przez radę gminy Realizując ustawowy obowiązek uchwalania i realizowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Wójt Gminy przedkłada go organowi stanowiącemu do uchwalenia.

Wójt Gminy

Krzysztof Michalak